

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 70.

Fylke: Nordland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

Emne: Trå rovbåt og segltil motor

Bygdelag:

Oppskr. av: M. Bakken

Gard:

(adresse): Skattjellidal

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Etter som eg ber ved Røsvatnet blir det mest om tilhøva her eg kann fortelja litt om. På far og bestefars tid, var det nok vanleg at folk hutfra om vintrane reiste til Lofoten på fiske; men i den tid drøv dei berre med ro og seglbåtar. Eg var og i Lofoten noku vintrar i min grønne ungdom; men då hadde nok dei fyrste motorbåtane vorte tekne i bruk. Då eg var i Lofoten drøv dei fiske på føringar med 2 mann, halvfjorderømingar med 3 mann, halvfemterømingar med 4 mann og åttingar med 5 mann, på desse båttypane drøv dei mest ^{med} linebruk. Så var det ein og annan fembøring med 6 mann, på desse båtane drøv med garnbruk. Desse båtane vart drivne fram med årar når det var stilla, og var det vind eller bår brukte dei segl.

Skarvingen eller "nysmörningen" som
 og var brukt til namn på dei
 som rodde sitt fyrste vinfiske
 hadde plassen sin mitt på
 båten. Forstilla måtte han ro
 med dei andre og undu dragging
 av bruket, måtte han hjelpe
 til bak i båten. Var det mykje
 fisk kleppa han inn fisken

og ristet han av ongulen. Og var
 det lite fisk, sat han på
 2 årer bak stampen og kvila
 lina fint i stampen så ho
 skulle vera gruid å egna når
 dei kom på land. Undu sigling
 hadde han med å passa fangst
 som dei drog med seglet med,
 dersom det kom med stormkast
 og ein måtte minke segl.

Ellers på land måtte han gjera
 same arbeidet som dei andre, med
 å plåya fisk egna line o.s.v.
 Men kansa måtte han. Då var det
 om å få tak i så mykje brennvin,
 at han kunne skjenke mennesket
 på letten, fyr dei fór heim etter
 at dei hadde stutta fisket.
 Gjorde han ikkje det sa dei;
 at han "skū få en omveng
 kringora beisen å en kavel
 i påvd," når dei tok på heimtåren.

8161

11. Din fyrste motorbåten kom hit til Rosvatnet for kring 40 år sidan. Det var gardbrúnnar Egild Tústuvatn som var den fyrste som fekk seg motorbåt her. Han Egild var nok litt av ein „spekulant“, han var velstandsmann, med i heradstyret og andu styre i bygda. Tústuvatn var ein kjendt frii stad for túristu i den tid. Den vanlegt ferdarúta gjekk då over Heringbotnfjellit, og for á á komu til Tústuvatsgardan måtte dei då over vatnet, og det gjekk då fort og lett med ein motorbåt. Sá folk meinte nok han gjorde verre rett í at han kjøpte seg motorbåt, når han hadde råd til det. Lange hadde og litt kjenskap til motorbåtane frá Hofotlúranu sine. Ollstepartin av dei gamle Hofotlfiskarane var nok nasande sinna på dei fyrste motorbåtane som vart tekne í bruk der, då dei sikkert trúdde at dei spreunde burt fiskun; men dei fekk nok ettu kvart ei anna meining om det. Og mange velbigna nok motorbåtane etter á ha fått slep på land ein túversdag. Nok var det, at det vart snart flúu og flúu motorbátar av alli storleiker på fiskifelta. Endá til gamle fiskarar kjøpte seg fiskarskjöytr.

4

Små opne motorbåtar gruidde seg nok ikkje så godt som seglbåtane i ruseveier, men dei lærte snart at det måtte vera dekk på dei.

Her på Røsvatnet gjekk det ikkje så brått at det var vanleg at folk skaffa seg motorbåtar, da dei hadde dampbåten "Kolbein" som gjekk i fast rute kring vatnet. Fyr dei fekk dampbåten "Kolbein" på Røsvatnet, måtte folket her gruida seg med ro og seglbåtar, og det var rimeleg utvilsomt kor dei tok seg fram i allstags ver med desse båtane. Båttypene dei brukte, var frå fardingar til firoringar eller same typen som var brukte i fiskeveier. Etter at dampbåten "Kolbein" brann opp, har dei ikkje hatt dampbåt her, og folk tok då til for alvor å skaffa seg motorbåtar, og 2 av dei største vart sett inn i rutekjøring kring vatnet. Ein til å gå i rute på austre sida og den andre på vestre sida av vatnet.

Da folk ikkje ^{var} så godt tente med desse båtane som med dampbåten, og dei tykte det var for slitsamt med roing og segling, tok dei for alvor til skaffa seg båtar sjølv, så no har dei anten ein større eller mindre motorbåt på mesta kvar gard kring vatnet. Likar dei ikkje motoren skifter han ut og far seg ein

ng av sik arna merke, No hundu
 det ikkje at folk ~~sk~~ ut på lengre
 tær med ro eller seglbåt, om
 du ikkje orker eller ikkje tør skol
 vera usagt. Det er sikkert, her på
 Røsvatnet skreier motorbåtane så
 viss ikkje fisken. Dei båtane går
 på grunnvatn, kann ein i stilla
 og solskin stå i båten og sjå på
 fisken som ikkje bryr seg det
 minste om ~~den~~ ^{motoren} larmar aldri så
 mykje. Ja, ja motoren er vel
 bra nok, han dreg menneskeja kvar
 du skal avsted, anten det er på
 land eller sjø, Men trå korleis
 det i framtida kjem til å gå
 med menneskeja, det blir vel
 helst berre baken og auge
 som kjem til å utvirkja seg,
 og folk kjem truleg om nokre
 generasjonar til å gå med
 stork hovud og bruid bak
 om du i det heile har så pass
 føtter at du grider å gå.

Matematika